

Semt Pazarının Yerinin Değiştirilmesini Talebi

Bu Karar, mahallede bulunan semt pazarının artık şehit Cemalettin Caddesinde kurulduğunu, ikamet ettikleri caddede Cumartesi günleri kurulan bu pazar yeri nedeniyle sıkıntı yaşadıklarını, pazarın eskiden üstü kapalı ve uygun koşullara sahip pazar alanına kurulduğunu fakat şu an o alanın Aydınlıkevler Semt Çarşısı yapıldığını iddia ederek semt pazarının şehit Cemalettin Caddesi yerine kimsenin oturmadığı Derme Sokak'ta kurulmasını talebi üzerine verilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU DENETÇİLİğİ KURUMU

(OMBUDSMANLIK)

SAYI: 36311982-101.07.06-E.4720

BAşVURU NO: 2017/11683

KARAR TARİHİ: 16/03/2018

KİSMEN TAVSİYE KİSMEN RET KARARI

BAşVURAN:

BAşVURU VEKİLİ/TEMSİLCİSİ:

BAşVURUYA KONU İDARE: Altındağ Belediye Başkanlığı

BAşVURUNUN KONUSU: şikayetçiler, Ankara ili Altındağ İlçesi Aydınlıkevler semt pazarının yerinin değiştirilmesini talep etmektedir.

BAŞVURU TARİHİ: 20.9.2017

I. BAŞVURANIN İDDİA ve TALEPLERİ

1. Şikâyetçiler, daha önce Ankara ili Altındağ ilçesi Aydınlikevler Mahallesi içinde bulunan semt pazarının artık Şehit Cemalettin Caddesinde kurulduğunu, ikamet ettikleri caddede Cumartesi günleri kurulan bu pazar yeri nedeniyle sıkıntı yaşadıklarını, pazarın eskiden üstü kapalı ve uygun koşullara sahip pazar alanına kurulduğunu fakat şu an o alanın Aydınlikevler Semt Çarşısı yapıldığını iddia ederek semt pazarının Şehit Cemalettin Caddesi yerine kimsenin oturmadığı Derme Sokak'ta kurulmasını talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuzun, 20/10/2017 tarih ve E.12670 sayılı bilgi ve belge isteme yazısına istinaden Altındağ Belediye Başkanlığından alınan 30/10/2017 tarihli ve E.12670 sayılı cevabi yazıda özetle;

2.1. Ahiler Mahallesi, İstinye Sokak ile Göveren Sokak arasına kurulan eski pazar yerinin, bağlantı elemanlarından tüm metal aksamlarına kadar ciddi bir korozyon söz konusu olduğundan, yıkılma tehlikesinin bulunduğu, bu nedenle eski pazar yerinin can güvenliği tehlikesine sebebiyet vermemesi için yıkılarak yeni proje yapıldığı,

2.2. Ankara Pazar Yerleri Esnafı Odası Başkanlığı ve mevcut pazar esnafı ile görüşme yapılarak mevcut yerin seçildiği,

2.3. Pazar yerinin taşınması aşamasında çevreye en az rahatsızlık verebilecek, vatandaşın kolay ulaşım sağlayabileceği, trafik akışının engellenmeyeceği gibi hususlar gözetilerek araştırma yapıldığı, Şehit Cemalettin Caddesi'nin tek taraflı bir yerleşim alanı olduğu, diğer cephesinin ise insanlar tarafından fazla kullanılmayan yeşil alan ve park olduğu, caddeye alternatif olarak Turgut Özal Bulvarı ile Çağdaş Sokağın kullanılabileceğinin düşünüldüğü,

2.4. Derme Sokağın, Altınpark'a bitişik sokak olduğu, parkı insanların yoğun olarak kullandığı, araç ve yaya trafiği fazla olduğundan dolayı fiziki olarak bu yerin uygun görülmediği,

2.5. Seçilen pazar yerinin koşullarının yeterli olduğu belirtilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasasının 'Dilekçe, bilgi edinme ve kamu

denetçisine başvurma hakkı' başlıklı 74 üncü maddesinde; "... Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler. ...",

4. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 'Kurumun Görevi' başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; 'Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.',

5. 12/07/2012 tarihli ve 23851 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Pazar Yerleri Hakkında Yönetmeliğin;

5.1. "Pazar Yerlerinin Kurulması İşletilmesi" başlıklı 5 inci maddesinde; "Pazar yerleri, imar planında belirlenmiş veya asıl tahsis amacını engellemek kaydıyla ayrılmış diğer alanlarda bu Yönetmelikte belirtilen asgari koşulları taşıyacak şekilde belediyeler veya yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları iştirakleri tarafından kurulur. Gerçek veya diğer tüzel kişiler tarafından pazar yeri kurulamaz. Semt pazarının kurulmasında, tüketici piyasasının büyüklüğü, ulaşım imkânları, semt pazarı sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı ile semt pazarının çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler ile can ve mal güvenliği riski göz önünde bulundurulur.",

5.2. "Pazar Yerinde Bulunması Gereken Hizmet Tesisleri ve Özellikleri" başlıklı 6 ncı maddesinde; Pazar yerlerinde; "a) Pazarcı ve üretici satış yerleri, b) Zabıta bürosu, c) Çöp toplama yeri, ç) Elektronik tartılar, d) Hoparlör sistemi, e) Aydınlatma sistemi, f) Güvenlik kamerası, g) Tuvalet bulunması zorunludur. Satış yerlerinin alan büyüklüğü ve kullanımı ile buralardaki tezgâhların ebat ve biçimine ilişkin özellikler, mal teşhirini olumsuz etkilemeyecek, alışveriş için yeterli geçiş yolları bırakacak ve pazar yerlerine standart bir görünüm kazandıracak şekilde ilgili meslek kuruluşunun görüşü alınarak belediye encümenince belirlenir. ",

5.3. “Pazar Yerlerinin Taşınması ve Kapatılması” başlıklı 10 uncu maddesinde; “(1) Çevreye, altyapıya ve trafiğe yük getiren, ulaşım imkânları ve alan büyüklüğü yetersiz olan ve uygun çalışma ortamı bulunmayan pazar yerleri Belediye Meclisinin kararı ile başka bir alana taşınabilir ya da kapatılabilir. (2) Belediye Meclisi, birinci fıkrada belirtilen hususları, 7 nci maddede öngörülen komisyona incelettirir. (3) Pazar yerinin başka bir alana taşınmasına ilişkin işlemler, bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yürütülür.”,

5.4. “Belediyenin Görev Yetkileri “ başlıklı 22 nci maddesinde; Belediyeler; Pazar yerlerini işletmek (Ek ibare:RG-13/7/2013-28706) veya yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları iştiraklerince işletilmesini sağlamak, malların hijyenik şartlarda satışa sunulmasını sağlayıcı uygun çalışma ortamını oluşturmak, alt yapı ile çevre düzenlemelerini yapmak, pazar yerlerinde faaliyet gösterenler ile tüketicilerin can ve mal güvenliğini koruyucu tedbirleri almak”, zorundadır. hükümlerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK'ÜN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

6. Şikâyetçinin iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuru konusuna ilişkin “Kısmen Tavsiye Kısmen Ret Karar Önerisi’ Kamu Baş Denetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME ve GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

7. Altındağ ilçesi Aydınlıkevler Mahallesi’nde bulunan semt pazarının Şehit Cemalettin Caddesi’nde kurulduğu, şikâyetçilerin ikamet ettikleri evlerin önünde pazar bulunmasından dolayı sıkıntı yaşandığı ve semt pazarının kimsenin oturmadığı Derme Sokakta kurulması talebinin idare tarafından reddedilmesi sonucu şikâyete konu hususta uyuşmazlığın çıktığı anlaşılmaktadır.

8. 10/02/2017 tarihinde Altındağ İlçesi Aydınlıkevler Mahallesi Şehit Cemalettin Caddesinde Cumartesi günü kurulan semt pazarında KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMUNCA YERİNDE İNCELEME YAPILMIŞ OLUP, yapılan inceleme sonucunda; pazar yerinin düzenli ve sakın olduğu, gürültü kirliliğinin olmadığı, pazar yeri tezgâhlarının arasındaki mesafelerin apartmanların girişlerini engellemeyecek şekilde olduğu, pazar yerinin kurulduğu caddeden acil bir durumda itfaiye, ambulans vb. araçların geçebileceği mesafenin bulunduğu, pazar yerinin Şehit Cemalettin Caddesinde No: 91 ile No: 119’a kadar uzandığı ve bir tarafında geneli 3 katı aşmayan binaların diğer tarafında ise parkın

bulunduğu, pazar yeri esnafı ile pazaryerine gelen vatandaşlarla yapılan konuşmalar sonucu pazar yerinin konumuyla ilgili genel bir memnuniyetin olduğu, pazar yerinin olağan dışı bir trafik oluşturmadığı ve park sorununun gözlemlenmediği, ayrıca pazar yerinin anayoldaki üst geçidin tam yanında olması sebebiyle anayol karşısındaki mahalle sakinlerinin de kullanımına elverişli olduğu, Derme Sokakta yapılan yerinde inceleme sonucunda ise; sokağın ana caddeye bağlanması ve Altınpark’a yakın olmasından dolayı trafiğin olumsuz etkilene olasılığının daha fazla olduğu, Belediye tarafından her ne kadar kapalı pazar yeri yapılmış olsa da yapılan yerin pazaryeri şartlarına uygun olmadığı ayrıca pazar esnafı ve mahalle sakinleri tarafından pazar yeri olarak benimsenmediği, bu yüzden bu alanın semt çarşısı olarak kullanıma tahsis edildiği, Pazar Yeri Yönetmeliğinde yer verilen düzenlemeler çerçevesinde pazar yerinin çeşitli eksikliklerin tespitinin yapıldığı (Tuvalet, Hoparlör, Kamera Sistemi gibi), bunlara ek olarak pazar yerinin temizlik açısından iyi durumda olduğu tespit edilmiştir.

9. Pazar yerleri “Pazar Yerleri Hakkında Yönetmeliğin” getirdiği şartları da taşıması koşuluyla belediyeler veya yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları iştirakleri tarafından kurulabilmektedir. pazar yerlerinin kurulacağı yerlerin belirlenmesi tüketici piyasasının büyüklüğu, ulaşım imkânları, semt pazarı sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı ile semt pazarının çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler ile can ve mal güvenliği riski göz önünde bulundurularak idarenin takdir yetkisinde bulunmaktadır.

10. Anayasa Mahkemesinin 25/11/2015 tarih ve 2015/50 E. 2015/107 K. sayılı kararında, “... İdarelerin, kanunlarla verilen görevleri yerine getirirken alacağı kararların, her türlü olay ve olgu göz önünde bulundurularak önceden hukuk kurallarıyla belirlenmesi mümkün olmadığı gibi kamu hizmetlerinin ve toplumsal ihtiyaçların değişkenliği dikkate alındığında uygun bir yöntem de değildir. Bu nedenle, idarelerin karşılaştıkları farklı durumlar karşısında en uygun çözümleri üretebilmeleri için takdir yetkisiyle donatılmaları zorunludur. Takdir yetkisinin amacı, idareye farklı çözümler arasından uygun ve yerinde olanı seşme serbestisi tanımadır. ...” şeklinde açıklamada bulunmak suretiyle, idareye takdir yetkisi tanımasının gerekliliği hususunu vurgulamaktadır.

11. Altındağ ilçesi Aydınlikevler Mahallesiinde uyuşmazlığa konu mahallerde yerinde yapılan inceleme sonucu; ulaşım imkânlarının yeterli olduğu, çevreye, altyapıya ve trafiğe yük getirmediği, can ve mal güvenliği riski oluşturmadığı ve piyasa koşullarının göz önünde bulundurulduğu tespit edilmiştir. Pazar yeri olarak şehit Cemalettin Caddesinin sečilmesinde kiři yararı ile kamu yararı arasındaki dengenin korunduğu ve takdir yetkisinin keyfi kullanımının söz konusu olmadığı değerlendirilmektedir. Ayrıca Pazar yerinin taşınması talep edilen Derme Sokağın, yaya ve trafik yoğunluğu olan Altınpark’a bağlanması, ulaşım imkânlarının daha elverişsiz olması sebebiyle pazar yeri

kurulmasına uygun olmadığı tespit edilmiştir.

12. Pazar yerlerinin taşınabilmesi için pazar yerinin; çevreye, altyapıya ve trafiğe yük getirmesi, ulaşım imkânlarının ve alan büyüklüğünün yetersiz olması ve uygun çalışma ortamının bulunmaması gerekmektedir. Yerinde yapılan inceleme sonucunda Şehit Cemalettin Caddesinde kurulan pazar yerinin taşınmasını gerektirecek herhangi bir yetersizlik tespit edilmemiştir.

13. Diğer taraftan 5 No.lu paragrafta Pazar Yerleri Hakkında Yönetmeliği'nde yer verilen düzenlemeler kapsamında pazar yerleri belirli nitelikleri bulundurmak zorundadırlar. Yerinde yapılan inceleme sonucu bu niteliklerden; tuvalet, aydınlatma sistemi, hoparlör ve güvenlik kamerasının eksik olduğu tespit edilmiştir. Kamu hizmetinin sunulmasında kalitenin arttırılması için mevzuatta açıkça belirtilen özelliklerin sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

14. Yukarıdan bu yana tüm açıklananlar, şikâyetçinin iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; Pazar yerinin Şehit Cemalettin Caddesinde kurulmasının çevreye, altyapıya ve trafiğe yük getirmediği ve vatandaşların kullanımı için ulaşım imkânlarının yeterli olduğu, bu nedenle pazar yerinin taşınmasına ilişkin idarenin şikâyetçilerin talebini karşılamaması hususunda hukuka ve hakkaniyete aykırı bir işlem ortaya çıkmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte yerinde inceleme sonucunda tespit edilen eksikliklerin giderilmesi gerektiği hususunun ise ilgili mevzuat açısından da zorunlu olduğu tespit edilmiştir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

15. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; İdarenin Kurumumuz tarafından istenilen bilgi ve belgeleri süresi içinde ve gerekçeli olarak gönderdiği, ayrıca idarenin başvuranla ilgili işlemlerinde "kararların gerekçeli olması", "kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi" ilkelerine uygun davrandığı, ancak İdarenin başvurana verdiği cevapta hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini göstermediği bu nedenle "karar karşı başvuru yollarının gösterilmesi" ilkesine uymadığı anlaşılmış olup, İdareden bundan böyle bu ilkeye de uyması beklenmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

16. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, Kararının başvurana tebliğ tarihinden itibaren, ilgili

idarenin işlem ve eylemlerine karşı (varsa) dava açma süresinden kalan süre, kaldığı yerden işlemeye devam edecek olup Ankara İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre, ŞİKÂyetİN KISMEN REDDİ İLE KISMEN KABÜLÜNE;

Şikâyetçilerin semt pazarının hâlihazırda kurulduğu yer olan Şehit Cemalettin Caddesinden Derme Sokağa taşınmasına ilişkin taleplerinin REDDİNE,

Pazar Yerleri Hakkında Yönetmeliğinin 6 ncı maddesi kapsamında pazar yerlerinde bulunması zorunlu tutulan ‘tuvalet’, ‘aydınlatma sistemi’, ‘hoparlör’ ve ‘güvenlik kamerası’ gibi eksiklerin giderilmesi hususunda ALTINDAĞ BELEDİYE BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Altındağ Belediye Başkanlığınca bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın BAŞVURANA ve ALTINDAĞ BELEDİYE BAŞKANLIĞINA tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ

Kamu Başdenetçisi

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA